

100 jaar zuivelindustrie in de ZYPC

DE EENS GEZINDHEID

Dat deze keer nogmaals aandacht wordt besteed aan "De Eensgezindheid" vindt zijn oorzaak in het feit dat er op 14 september a.s. een reunie wordt gehouden in "De Uijtkijk" te Sint Maartensbrug, van oudbestuursleden, medewerkers(sters) en leden van de personeelsvereniging van "De Eensgezindheid".

De deelnemers aan deze reunie kunnen - voor zover ze geen lid zijn van de Historische Vereniging Zijpe - kennis maken met het werk van deze vereniging, en (mooi meegenomen) een stuk oude geschiedenis van "hun eigen fabriek".

Het Allereerste Begin

In het foto-album van wijlen directeur Dirk JONGEJANS troffen we een paar zeer opmerkelijke foto's aan, gedateerd 14.7.1911, voorstellende

A. het bouwen van kelders onder de toekomstige fabriek.

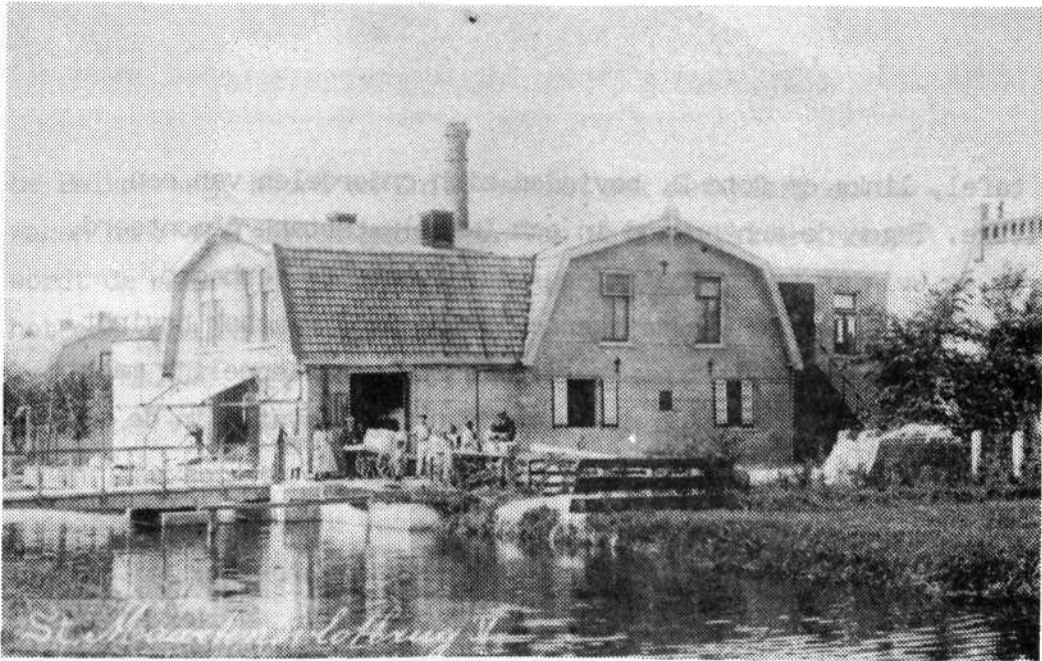
Hier zien we op de achtergrond de boerderij van A.J. Van RIJSWIJK, Handelskade 10, Sint Maartensvlotbrug.

- B. de gereedgekomen peilers voor de nog te bouwen ophaalbrug die toegang verleende tot het fabrieksterrein en het voor de melkschuit mogelijk maakte de melkontvangst te bereiken.

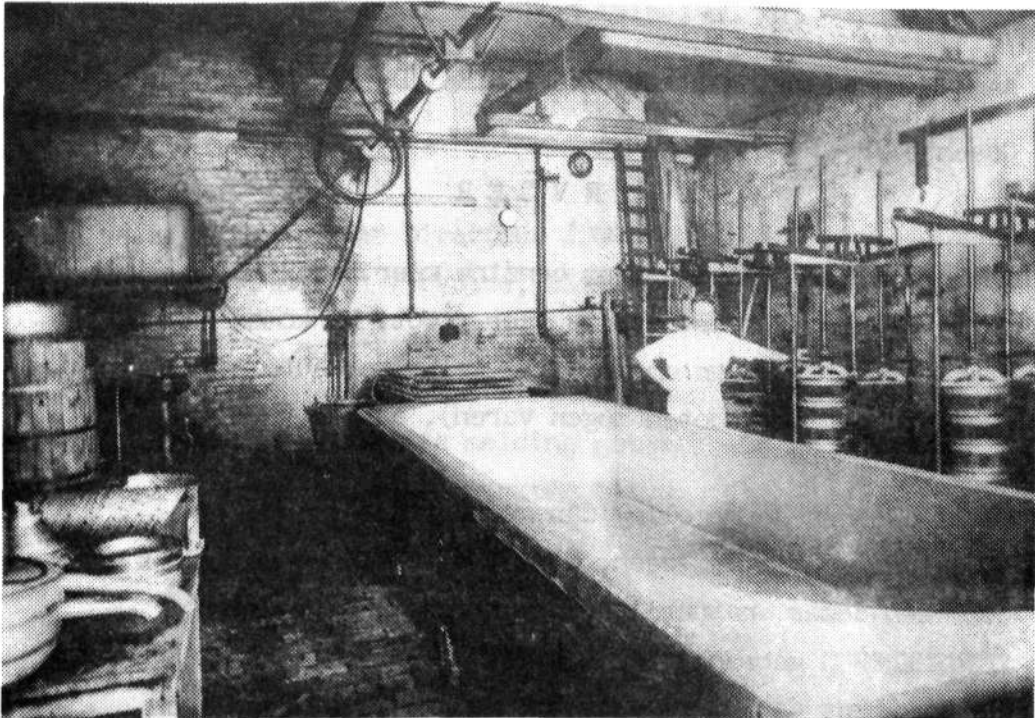
Deze foto toont op de achtergrond links het boerenhuis - met bijbehorende hooiberg (thans Bert LOGGER, Handelskade 1) - van destijds PIETER BREED, de stiefvader van Nic. HOPMAN. Laatstgenoemde is geboren 27.3.1902 en heeft als jongen de hele wordingsgeschiedenis van "De Eensgezindheid" meegemaakt, en - het belangrijkste - hij kan het nog in goede gezondheid navertellen. Volgens Nic. HOPMAN verkocht zijn stiefvader het stuk land waarop de fabriek gebouwd zou worden voor de prijs van Hfl. 1.00 per m².

Voorts kregen we uit genoemd album de beschikking over de volgende foto's.

C. Deze foto toont de juist gereedgekomen fabriek.
Helaas is niet bekend welke personen zich op het
fabrieksterrein bevinden.

Tenslotte Foto D.

Zo zagen de "moderne" kaasmakerijen er anno 1911 of 1912 uit. Een drijfstang boven in de fabriek, met behulp waarvan riemen werden aangedreven, die op hun beurt centrifuges, pasteurs, melk- en weipompen in werking konden stellen. Een en ander produceerde een respectabel aantal decibellen.

Op de tafel, links op foto D. bevinden zich onderdelen van een centrifuge. Tegen de achterwand in een (warm)watertank gemonteerd, nodig om de wei- en wrongelmasa een paar graden te verhogen. Rechts op deze foto, achter de (kennelijk nieuwe) kaasbak bevindt zich een kaasmaker bij de z.g. Engelse kaaspersen. Kennelijk maakte men toen Goudse kazen, gezien de vormen van de kaasvaten in de persen.

Moeilijkheden met het Melktransport in 1940-1945.

De 2de Wereldoorlog bracht uiteraard ook problemen met zich mee voor wat betreft het melkvervoer. Dit blijkt overduidelijk uit een circulaire die directeur JONGEJANS op 25 mei 1940 - dus vrijwel direct na de bezetting van de Duitsers - verzond aan de leden. De tekst was als volgt:

— Aan de Leden v/d COÖP. ZUIVELFABRIEK "De Eensgezindheid"
Geachte Vr.,

M E L K V E R V O E R

De mogelijkheid dat er geen benzine meer beschikbaar wordt gesteld voor melkvervoer, is zeer groot. We komen dan in groote moeilijkheden om de melk, welke per auto naar de fabriek komt (de booten mogen varen), aan de fabriek te krijgen.

We hadden ons de regeling dan gedacht als volgt:

Van de Ruige-weg de leden, no. 3, 5, 6, 75 en 81 worden door één dezer, natuurlijk voor vergoeding, naar de KEINSMERBRUG gebracht.

Verder wordt de Ruige-weg door NOOT met paard en wagen gereden. Van Uitlandsche weg, Schagerweg en Boschweg wordt de melk aan de Stolpen gebracht, waar wij het met een motor-boot ophalen.

De Belkmerweg, Noord en Zuid, worden ook met paard en wagen naar de fabriek gebracht. Van Petten, Pettemerkluft wordt de melk aan de Burgervlotbrug gebracht, waar wij het ook ophalen met een motorboot.

Van de no. 40, 52, 144 en 153 wordt de melk ook door één dezer voor vergoeding aan de Burgervlotbrug gebracht. Leden, die een van bovengenoemde ritten wenschen te verzorgen, natuurlijk voor een nader overeen te komen vergoeding, gelieven dit ten spoedigste aan de fabriek bekend te maken.

Vertrouwende op Uw aller medewerking,

In afwachting,

Groetend:

D. JONGEJANS —

Tot slot volgt een overzicht over de jaren 1914-1960 met betrekking tot de functies van directeur, voorzitter, secretaris, penningmeester, (1ste) kaasmaker, kaasmarkter en hoeveelheid verwerkte melk.

Kortheidshalve zij vermeld dat Directeur JONGEJANS van 1916 t/m 1941 tevens de functie van PENNINGMEESTER vervulde, alsmede van 1933 t/m 1941 die van KAASMARKTER!

Vanaf 1942 t/m 1960 werd op de Jaaroverzichten van de Bond van Zuivel-fabrieken in Noord-Holland slechts melding gemaakt van de Directeur, de Voorzitter en de hoeveelheid verwerkte melk.

Schuitje varen, theetje drinken,
Varen naar de overtoom,
Drinken zoete melk met room
Zoete melk met brokken.....
Wie zal hier nu jokken...??

OVERZICHT C.Z. "DE EENSGEZINDHEID" TE ST. MAARTENSBRUG, GEMEENTE ZIJPE.

JAAR	DIRECTEUR	VOORZITTER	SECRETARIS	KAASMAKER	KG. MELK
1914	H.Th.de BRUIN	-	de BRUIN	G. RAVEN	2.875.000
1915	"	-	"	"	3.598.000
1916	D. JONGEJANS	-	G.v.d.SLUIS	"	3.971.000
1917	"	-	"	"	3.942.000
1918	"	-	"	"	3.654.000
1919	"	-	"	"	3.540.000
1920	"	-	"	D. KRAMER	4.059.000
1921	"	-	"	"	4.271.000
1922	"	K. FRANCIS	"	"	4.811.000
1923	"	"	"	"	4.704.000
1924	"	"	"	L. POSTMA	4.747.000
1925	"	"	"	"	4.818.000
1926	"	K. NOTTELMAN	K. WINKEL	"	4.659.000
1927	"	"	"	"	5.224.000
1928	"	"	"	"	5.857.000
1929	"	"	"	"	6.207.000
1930	"	"	"	"	6.958.000
1931	"	K. KANT	"	"	7.221.000
1932	"	J. v.d.OORD	"	"	7.211.000
1933	"	"	"	"	7.316.000
1936	"	C.N.de WIT	"	B.W. VIS	7.663.000
1937	"	"	"	"	8.086.000
1938	"	"	"	"	8.353.000
1939	"	"	"	"	
1940	"	"	"	"	8.750.000
1941	"	"	"	"	8.440.000
1942	"	"	"	"	
1943	"	"	"	"	
1944	"	"	"	"	4.616.000
1945	"	"	"	"	4.389.000
1946	"	"	"	"	6.570.000
1947	"	"	"	"	7.062.000
1948	"	"	"	"	8.646.000
1949	"	"	"	"	10.899.000
1950	"	"	"	"	12.775.000
1951	"	"	"	"	12.816.000
1952	"	"	"	"	12.609.000
1953	"	"	"	"	13.717.000
1954	"	"	"	"	14.273.000
1955	"	"	"	"	14.081.000
1956	"	"	"	"	14.564.000
1957	"	"	"	"	14.382.000
1958	"	"	"	"	14.933.000
1959	W. BROERSEN	A. ERIKS			15.309.000
1960	"	"		(tot 24.4.1960)	4.093.000

N.B.

Van 1914 t/m 1916 was Dhr. de BRUIN tevens PENNINGMEESTER.

Dhr. Jb. KRAMER vervulde van 1914 t/m 1932 de functie van KAASMARKTER.

PIET BOSMAN.

